

Vlaggensysteem RJ

Gezond Seksueel Gedrag in de Residentiële Jeugdzorg: duurzaam verbeteren van professioneel handelen

© Sensoa Garant Uitgevers - Movisie

Nieuwsbrief 5 Mei 2017

Het project Vlaggensysteem RJ

Het Vlaggensysteem RJ is een methode om seksueel gedrag van jongeren in de residentiële jeugdzorg te duiden, bespreekbaar te maken en er adequaat op te reageren. Het Project 'Gezond seksueel gedrag in de residentiële Jeugdzorg: duurzaam verbeteren van professioneel handelen' - korte naam: Vlaggensysteem Residentiële Jeugdzorg (RJ) is nu afgesloten. Het project had twee hoofddoelen:

1. De handelingsverlegenheid van professionals in de RJ met betrekking tot seksualiteit en seksueel gedrag van jongeren verminderen;
2. Kennis ontwikkelen over het succesvol implementeren van het Vlaggensysteem binnen de RJ en het Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs.

Het project is gestart in mei 2013 en duurde tot mei 2017. Avans Hogeschool, Movisie, Rutgers, TNO en Accare werkten hierin samen. Het project werd mede gefinancierd door Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek SIA en is uitgevoerd in samenwerking met professionals in de residentiële jeugdzorg. Via deze laatste nieuwsbrief informeren wij over de opbrengsten in dit project.

Vier jaar "Vlaggensysteem RJ"

In dit Raak-Pro project hebben experts van Movisie, Rutgers, TNO, Accare en Avans Hogeschool in een consortium samengewerkt aan de onderbouwing, doorontwikkeling, proefimplementatie en evaluatie van het Vlaggensysteem voor de RJ, en aan de implementatie van het Vlaggensysteem en het bredere thema 'seksualiteit bespreekbaar maken' in de Hogere sociale Studies (HSS). Eind april 2017 liep het project af. Gedurende vier jaar is er dan op veel verschillende terreinen en manieren gewerkt aan het verminderen van de handelingsverlegenheid van (aankomende) professionals in de RJ. In deze laatste nieuwsbrief leest u wat dit heeft opgeleverd. Voor de doorontwikkeling kon het consortium advies inwinnen van een expertgroep, bestaande uit deskundigen op het gebied van het Vlaggensysteem, planmatige interventieontwikkeling en implementatie in de jeugdzorg. Het onderzoek werd in dit project ondersteund door een begeleidingscommissie, bestaande uit wetenschappers en experts op het gebied van de problematiek van jongeren in de RJ. De implementatie in het onderwijs

werd aangejaagd door een team van docenten van Avans Hogeschool, en een omvangrijk netwerk van docenten werd hierbij betrokken.

Slotcongres 6 april 2017

Op **6 april 2017** sloten we dit mooie project af met een groot **slotcongres**. De belangstelling daarvoor was groot: maar liefst 250 professionals uit de praktijk, onderzoekers, beleidsmakers, docenten en studenten namen deel. Het eerste exemplaar van het Vlaggensysteem voor de residentiële jeugdzorg werd overhandigd aan voormalig minister van Jeugd en Gezin, André Rouvoet.

Hij gaf aan dat er nog steeds werk aan de winkel is. Het congres moet dan ook niet gezien worden als slot maar als start. Een start naar een ontwikkeling waarbij alle professionals in de residentiële jeugdzorg doordrongen zijn van het belang van een gezonde seksuele ontwikkeling van jongeren en zich comfortabel voelen om dit thema bespreekbaar te maken. Het was een inspirerende dag waarin professionals tools hebben gekregen om het thema seksualiteit op de kaart te zetten in de behandeling van jongeren en in het onderwijs van aankomende jeugdzorgwerkers. Een impressie van de lezingen en workshops is [hier](#) te vinden.

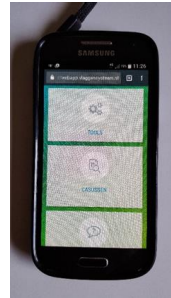
Het Vlaggensysteem voor de Residentiële Jeugdzorg

Het resultaat van vier jaar discussiëren, ontwerpen, ontwikkelen en onderzoeken is het Vlaggensysteem voor de Residentiële Jeugdzorg, dat vanaf juni via Movisie beschikbaar is. Het verschil met de 'gewone' versie (Sensoa Vlaggensysteem ©) is duidelijk: de handleiding en de Train-de-Trainer zijn specifiek afgestemd op leeftijd van de jongeren (12-18) en de situatie in de RJ. Er is een aparte implementatiehandleiding ontwikkeld, omdat in de praktijk bleek, dat de interne trainers vaak niet diegenen zijn die belast zijn met de uitrol van de methodiek in de praktijk. Voor implementeerders wordt nu ook een aparte trainingsmodule aangeboden. Voor het oefenen met casuïstiek zijn 24 nieuwe tekeningen beschikbaar, die situaties weergeven die zich in de RJ bij jongeren van 12 -18 jaar voordoen.

Inschrijven voor de Train-de-Trainer voor het Vlaggensysteem RJ kan via de website van [Movisie](#).

Het Vlaggensysteem RJ is nu ook als [web-app](#) beschikbaar, zodat professionals op de groep alle materialen bij de hand hebben.

In de web-app zitten o.a. de criteria, de normatieve lijst, de tekeningen, de richtlijnen voor beoordelen en voor pedagogische reacties, de werkvormen om mee te oefenen en tal van andere praktische tips.

Het onderzoek

Het Vlaggensysteem RJ is geëvalueerd door onderzoekers van TNO en Avans. Aan de proefimplementatie, die negen maanden duurde, hebben 12 instellingen deelgenomen met in totaal 32 groepen. Er zijn 294 groepsleiders getraind en een groot deel van hen heeft zowel voor als na de proefimplementatie een uitgebreide vragenlijst ingevuld. Aanvullende informatie is via focusgroepen verzameld, waaraan 57 professionals hebben deelgenomen. Ook jongeren zelf zijn gehoord: wat vinden zij van het Vlaggensysteem RJ? Zestien jongeren zijn geïnterviewd.

Het onderzoek liet zien, dat er een groot draagvlak is voor het Vlaggensysteem en de ontwikkelingsgerichte visie daarachter.

Professionals voelen zich ondersteund door de training. Het kijken naar seksueel gedrag aan de hand van de zes criteria zorgt voor meer objectiviteit en hier en daar zelfs tot aangepaste instellingsregels. Ermee werken in de praktijk kan echter in de drukte van alledag gemakkelijk op de achtergrond geraken, en de tekeningen en werkvormen mogen in het gesprek met de jongeren zelf nog meer gebruikt worden. Het onderzoek heeft tal van adviezen voor de doorontwikkeling en voor de implementatie opgeleverd, die betrokken zijn bij de definitieve ontwikkeling van het Vlaggensysteem. Het volledige onderzoeksrapport is te downloaden via de [website](#) van het project en bij [TNO](#).

Implementatie in het onderwijs

Gedurende het project veranderde de landelijke opleidingsstructuur van de hogere sociale studies. Van drie opleidingen naar één opleiding met diverse uitstroomprofielen, waaronder het uitstroomprofiel “Jeugd en Gezin”. Daarnaast verzaarden de eisen voor professionals die met jeugd willen gaan werken. Toekomstige jeugdhulpverleners moeten aantoonbaar voldoen aan de vereiste competenties en zich laten registreren bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugdzorg. Werk aan de winkel dus voor de opleidingen, die voor een ingewikkelde opgave staan: de opleidingscurricula grondig herzien en ervoor zorgen dat alle vereiste competenties – ook de “[Themacompetentie seksuele ontwikkeling, seksuele risicogedrag en seksueel misbruik](#)” – voldoende geborgd zijn. Het bespreekbaar kunnen maken van seksualiteit is in alle beroepscontexten belangrijk, en daarom adviseren wij de opleidingen deze competenties zowel generiek als specifiek aan te bieden. Om opleidingen te ondersteunen is in het onderwijs-deelproject een blauwdruk voor een leerlijn (leerdoelen) ontwikkeld, een lijst met benodigde competenties van docenten ontwikkeld, literatuuronderzoek gedaan naar wat werkt in het lesgeven over dit onderwerp.

Alle opbrengsten zijn gebundeld in een [adviesrapport voor het onderwijs](#).

Samen met het NJI is de [Monitor thema-competentie seksualiteit](#) ontwikkeld, waarmee opleidingen hun eigen curriculum onder de loep kunnen nemen, en tips ontvangen, hoe en met welke onderwijsmiddelen het onderwijs verder verbeterd kan worden. Die informatie wordt grotendeels via het kennisatelier van “[Leren signaleren](#)” geboden. Inmiddels hebben 19 opleidingen de monitor ingevuld. Het streven is, de monitor nog zeker twee jaar in de lucht te houden.

Een spin-off van het Project Vlaggensysteem RJ is de ontwikkeling van een specifieke Train-de-Trainer Vlaggensysteem voor docenten in de Hogere Sociale Studies. Inmiddels is de eerste groep docenten getraind en zij mogen zich gecertificeerd trainer Vlaggensysteem RJ noemen. Dat betekent dat deze docenten binnen het onderwijs (maar ook binnen het werkveld) de basistraining Vlaggensysteem mogen geven. Studenten die een dergelijke training hebben gevolgd, zullen een streepje voor hebben bij een sollicitatie binnen de jeugdzorg, en daarmee helpt de opleiding ze dus alvast op weg. Een volgende Train-de-Trainer wordt door Movisie aangeboden in het najaar. [Aanmelden kan hier](#).

Tot slot

Het project ‘Gezond seksueel gedrag in de residentiële jeugdzorg’ kon dankzij de ruimhartige financiering vanuit SIA en dankzij de enthousiaste inzet van vele professionals, docenten en studenten een bijdrage leveren

aan het bevorderen van de handelings-competenties van huidige en toekomstige professionals. Alle informatie over het project zal nog gedurende twee jaar beschikbaar zijn via de [website](#).

We danken iedereen voor de goede bijdragen en de enorme belangstelling!

Colofon

Nieuwsbrief Vlaggensysteem RJ, mei 2017

Deze nieuwsbrief is een uitgave van:
Raak-Pro Project 'Gezond seksueel gedrag in de residentiële jeugdzorg': Vlaggensysteem RJ.

Avans Hogeschool, Movisie, Rutgers, TNO, Accare.

Contactpersoon:

Carina Klerx, management assistente
VlaggensysteemRJ.ev.avb@avans.nl

Tel.: (0)88 525 68 51

Postbus 90.116 | 4800 RA Breda

Dit project werd mede mogelijk gemaakt door Nationaal Regieorgaan Praktijkgericht Onderzoek

